

УДК 339.137.2

КОНЦЕПЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇН

Тараненко І.В., к.е.н.

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

Викладено концептуальний підхід до визначення інноваційної конкурентоспроможності країн через їх здатність виконувати функціональне призначення і досягати стратегічних цілей. Оцінку інноваційної конкурентоспроможності країни пропонується здійснювати згідно з принципами інноваційного сталого розвитку, через порівняння економічної, соціальної, екологічної результативних складових розвитку, та рівня інноваційного потенціалу з відповідними показниками конкурентно значущих країн. Розроблено методику розрахунку інтегрального індексу інноваційної конкурентоспроможності країн, у відповідності з якою розраховані інтегральні індекси інноваційної конкурентоспроможності Білорусі, Російської Федерації, України відносно країн ЄС.

Ключові слова: інноваційна конкурентоспроможність, сталий розвиток, продуктивність, добробут, конкурентно значущі країни

The conceptual approach to the definition of innovation competitiveness due to their ability to perform the functionality and achieve strategic goals is developed in the article. The author proposes to evaluate the innovative competitiveness in accordance with the principles of innovation and sustainable development, by comparing the economic, social and environmental components of sustainable development, and the level of innovation potential with corresponding indicators of significant competitive countries. The method of calculating the integral index of innovation competitiveness is developed, by which the integral indices of innovation competitiveness of Belarus, Russia and Ukraine regarding the EU are calculated.

Keywords: innovative competitiveness, sustainable development, productivity, prosperity, significant competitive country

Актуальність проблеми. Визначальною ознакою сучасного етапу світового розвитку є загострення конкуренції, обумовлене черговим витком технологічного прогресу, формуванням центрів економічної сили в Азії, Центральній та Східній Європі, Південній Америці, посиленням економічної нестабільності на спадній стадії «великого циклу», зокрема продовженням рецесії в Єврозоні, макроекономічними дисбалансами

і уповільненням темпів економічного зростання розвинутих країн і країн, що розвиваються протягом 2011–2013 рр. За таких умов проблема конкурентоспроможності стає пріоритетною для всіх учасників глобалізованої економіки, а залучення країн до інноваційних процесів відбувається незалежно від стадії розвитку. Системні зміни характеру конкурентної взаємодії суб'єктів світового господарства вимагають оновлення концепції конкурентоспроможності, удосконалення підходів до оцінки конкурентоспроможності та заходів з її підвищення.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідження конкурентоспроможності з наголосом на її інноваційній детермінанті здійснюють В. Абрамов, Л. Андрєєва, Л. Антонюк, М. Гельвановський, Ю. Пахомов, А. Поручник, Є. Миргородська, Д. Сакс, О. Швиданенко, Є. Ясін та ін. Групою вчених Німецького Інституту розвитку К. Ессером, В. Гіллебрандтом, Д. Месснером під керівництвом Й. Мейєр-Штамера висунуто концепцію системної конкурентоспроможності. До базових факторів, що визначають системну конкурентоспроможність, науковці відносять технологічні, організаційні, соціальні інновації [1].

У тлумаченні змісту конкурентоспроможності дослідниками В. Алещенко [2, с. 110], І. Богомоловою, Є. Хохловим [3, с. 115] наголос перенесено зі здатності суб'єкта протидіяти суперникам на ринку шляхом використання конкурентних переваг на порівняльну результативність суб'єкта при виконанні своїх функціональних обов'язків, або «призначення», в умовах протидії суперників. Я. Жаліло трактує конкурентоспроможність національної економіки з позицій спроможності до виконання її цільових функцій [4, с. 10]. Втім методи оцінки конкурентоспроможності, які б відповідали таким підходам, практично відсутні.

Прийняті у світовій практиці рейтингові методи оцінки конкурентоспроможності країн у глобальній економіці, що базуються на розрахунку інтегральних індексів конкурентоспроможності за методиками Всесвітнього економічного форуму, Європейсько-Американської Ради з бізнесу, Міжнародного інституту розвитку менеджменту та ін. слід визнати обмеженими і такими, що не дозволяють виявити і порівняти з іншими подібними суб'єктами ступінь виконання економічною системою країни свого функціонального призначення, та здійснити оцінку результату відповідно з поставленими цілями у контексті вимог сталого розвитку.

Водночас запропонована Всесвітнім економічним форумом модифікація Глобального індексу конкурентоспроможності, яка знайшла втілення в методиці розрахунку оновленого Глобального індексу конкурентоспроможності з урахуванням умов сталого розвитку (англ. sustainability-adjusted Global Competitiveness Index) [5, с. 56], містить додаткові індикатори екологічної та соціальної складових розвитку. Розрахунок нового індексу, поряд з традиційним, свідчить про усвідомлення обмеженості традиційних підходів до визначення і оцінювання конкурентоспроможності.

Поряд з визнанням інноваційного змісту конкурентоспроможності, наявністю багатьох підходів до її визначення, цілісна концепція інноваційної конкурентоспроможності та методика її оцінки відсутня.

Метою роботи є розробка методики розрахунку інтегрального індексу інноваційної конкурентоспроможності країн з урахуванням принципів сталого розвитку.

Викладення основного матеріалу дослідження. Поглиблення тлумачення конкурентоспроможності на засадах системоутворення дозволило запропонувати авторське бачення конкурентоспроможності крізь призму цільової спрямованості, або функціональності економічної системи із залученням понять мети системної діяльності та системного ефекту – результату функціонування системи.

Відомо, що цільова спрямованість є однією з ключових ознак системи. Рух суб'єкта до поставленої мети забезпечує «перехід від неорганізованого до організованого, тобто від хаосу взаємодії до системи» [6, с. 12], тому мета системної діяльності виступає як системоутворюючий фактор і детермінанта конкурентоспроможності. У свою чергу, мета втілюється у результаті системної діяльності, або системному ефекті. Системним ефектом є результат дій системи, який задовольняє потребу, визначену через системоутворюючий фактор [7]. Отриманий результат вказує на здатність системи досягати поставленої мети згідно свого функціонального призначення. Виходячи з цього, конкурентоспроможність будь-якої системи слід тлумачити як її порівняльну здатність до виконання свого функціонального призначення – забезпечення системного ефекту, через досягнення мети і отримання бажаного результату в конкурентному середовищі.

Метою економічної системи є самовідтворення на розширеній відтворювальній основі в довгостроковому періоді з дотриманням принципів сталого розвитку. Результатом функціонування економічної системи на певному етапі розвитку, відповідно до мети, слід визнати рівень продуктивності економіки та добробут суспільства, досягнуті за допомогою зростання та ефективного використання економічного потенціалу.

Основою забезпечення конкурентоспроможності в сучасних умовах є інноваційна конкуренція, яка виникає внаслідок модифікації конкурентних відносин під впливом «нової» науково-технічної революції, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, новітніх бізнес-моделей і маркетингових інструментів, тобто всієї сукупності факторів інноваційного розвитку. Водночас інноваційні процеси, які здійснюються в глобалізованій економіці на основі виключно ринкових механізмів і стимулів, створюють реальні передумови порушення принципів економічної, екологічної, соціальної безпеки національних економік країн світу та суспільства в цілому. Подолання негативних і навіть руйнівних наслідків неконтрольованого інноваційного розвитку можливе за умови залучення, поряд з ринковими, адекватних неринкових, а також змішаних механізмів регулювання та стимулювання заходів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку.

Обмеженість концепції глобальної конкурентоспроможності, прийнятої міжнародними інституціями, полягає в тому, що конкурентоспроможність традиційно визначають через здатність забезпечувати певний рівень продуктивності економіки країни [8, с. 5]. В сучасних умовах продуктивність економіки як така, без дотримання принципів сталого розвитку, не здатна до кінця вирішити завдання підвищення добробуту і якості життя населення, а звідси – забезпечити виконання економічною системою країни свого функціонального призначення. Це потребує коригування концепції глобальної конкурентоспроможності та методів її оцінки з урахуванням пріоритетного значення інноваційної детермінанти і вимог сталого розвитку.

Трактування конкурентоспроможності економічного суб'єкта через здатність до виконання свого функціонального призначення згідно встановленої мети і оцінювання такої здатності через отриманий результат, визнання стратегічної цільової спрямованості національних економічних систем на підвищення продуктивності виробництва і якості

життя населення на інноваційній основі, з дотриманням вимог сталого розвитку, а також узагальнення результатів попередніх досліджень автора [9, с. 19] дозволили запропонувати концептуально новий підхід до визначення і оцінки інноваційної конкурентоспроможності країн.

Інноваційна конкурентоспроможність країни як як гео економічного суб'єкта, економічної та соціально-політичної системної цілісності – це інтегральна властивість, яка полягає у здатності забезпечувати досягнення стратегічних цілей підвищення продуктивності, національного добробуту, забезпечення збалансованих позицій у гео економічному просторі з дотриманням принципів сталого розвитку в довгостроковому періоді порівняно з конкурентно значущими країнами, через вплив складових інноваційного потенціалу.

Конкурентно значущими слід вважати такі країни (групи країн), визначення конкурентної позиції відносно яких має стратегічне значення з точки зору постановки і виконання цілей і завдань економічної політики та економічного розвитку певної країни.

Для оцінки відносної здатності економічної системи країни до виконання свого функціонального призначення, або результативної конкурентоспроможності, необхідно:

- обрати узагальнені результативні показники функціонування системи у відповідності з встановленими стратегічними цілями;
- порівняти досягнутий результат за обраними показниками з результатом конкурентно значущих країн.

Як узагальнюючі результативні показники функціонування економічних систем країн, що всебічно і разом з тим фокусовано відображають економічну, соціальну і екологічну складові сталого розвитку, обрано такі:

- 1) продуктивність праці, виражену через обсяг ВВП на одного зайнятого [10; 11];
- 2) Індекс людського розвитку ПРООН [12];
- 3) Індекс навколишнього середовища, який розраховується спільно Єльським і Колумбійським університетами у взаємодії з Всесвітнім економічним форумом [13].

При виборі результативних показників враховано їх доступність у міжнародних статистичних базах для широкого кола країн за достатній проміжок часу (якнайменше за 10 років) та можливість порівняння для

країн з різним рівнем соціально-економічного розвитку. Використано підхід М. Згуровського до вимірювання соціальної та екологічної складових сталого розвитку [14].

Використання обсягу ВВП на одного зайнятого для вимірювання продуктивності праці прийнято у світовій практиці в контексті оцінювання інноваційного потенціалу країн [15, с. 421], джерелом інформації є національні статистичні ресурси, бази даних Світового банку [10], дослідницької організації The Conference Board (США) [11], Світової організації праці, ОЕСР та ін.

Результативним показником, який поєднує економічну та соціальну складові сталого розвитку, є Індекс людського розвитку, до якого входять компоненти рівня життя (ВНД на душу населення), освіти (рівень письменності та частка тих, хто навчається в початковій, середній та вищій школі) та очікуваної тривалості життя [12].

Індикатором екологічної складової обрано Індекс навколишнього середовища (Environmental Performance Index), в складі двох субіндексів – Благополуччя навколишнього середовища (Environmental Health) і Життєздатність екосистеми (Ecosystem Vitality). Ці субіндекси поєднують 10 композитних індикаторів, які відображають вплив навколишнього середовища, у т.ч. води і забруднення повітря на здоров'я людей та екосистему; біорізноманітність та природне середовище проживання; стан лісів, сільськогосподарських угідь, рибних запасів, кліматичні зміни [13, с. 12].

Таким чином, результативні показники ВВП на одного зайнятого, Індекс людського розвитку та Індекс навколишнього середовища можна прийняти як базові для визначення стратегічних цілей розвитку, ступеня досягнення таких цілей і, відповідно, для оцінки здатності економічної системи країни до виконання свого функціонального призначення.

Інноваційна конкурентоспроможність країни визначається через здатність її економічної системи забезпечувати досягнення стратегічних цілей розвитку, підвищення продуктивності економіки та якості життя в довгостроковому періоді, порівняно з подібними суб'єктами глобального конкурентного простору, через ефективне використання інноваційного потенціалу.

Інноваційна конкурентоспроможність будь-якої країни може бути

комплексно виміряна та оцінена відносно конкурентно значущих країн (або груп країн) за допомогою системи індексів:

- а) одиничних індексів економічного, соціального, екологічного вимірів конкурентоспроможності;
- б) зведеного індексу результативної конкурентоспроможності;
- в) порівняльного індексу інноваційного потенціалу;
- г) інтегрального індексу інноваційної конкурентоспроможності.

Запропоновану автором структуру інтегрального індексу інноваційної конкурентоспроможності країни наведено на рис. 1.

Оцінка інноваційної конкурентоспроможності країни M відносно конкурентно значущої країни або групи конкурентно значущих країн K у період часу (рік) t здійснюється шляхом розрахунку інтегрального індексу інноваційної конкурентоспроможності $IC_{M,K}^t$ за такою методикою.

1. На основі значень ВВП на одного зайнятого, Індексу людського розвитку, Індексу навколишнього середовища досліджуваної країни M і конкурентно значущої країни (або конкурентно значущої групи країн) K здійснюється розрахунок одиничних індексів економічного, соціального, екологічного вимірів конкурентоспроможності $IR_{екон M,K}^t$, $IR_{соц M,K}^t$, $IR_{екол M,K}^t$. У разі використання як бази конкурентно значущої країни:

$$IR_{екон M,K}^t = \Phi_{екон M}^t / \Phi_{екон K}^t \quad (1)$$

$$IR_{соц M,K}^t = \Phi_{соц M}^t / \Phi_{соц K}^t \quad (2)$$

$$IR_{екол M,K}^t = \Phi_{екол M}^t / \Phi_{екол K}^t \quad (3)$$

у разі використання як бази конкурентно значущої групи країн:

$$IR_{екон M,K}^t = \Phi_{екон M}^t / \Phi_{ср экон K}^t \quad (4)$$

$$IR_{соц M,K}^t = \Phi_{соц M}^t / \Phi_{ср соц K}^t \quad (5)$$

$$IR_{екол M,K}^t = \Phi_{екол M}^t / \Phi_{ср екол K}^t \quad (6)$$

де: $IR_{екон M,K}^t$, $IR_{соц M,K}^t$, $IR_{екол M,K}^t$ – результативні індекси економічного, соціального, екологічного вимірів конкурентоспроможності країни M , визначеної відносно конкурентно значущої країни K станом на рік t ;

$\Phi_{екон M}^t$, $\Phi_{соц M}^t$, $\Phi_{екол M}^t$ – фактичні значення ВВП на одного зайнятого, Індексу людського розвитку, Індексу навколишнього середовища країни M станом на рік t ;

$\Phi_{екон K}^t$, $\Phi_{соц K}^t$, $\Phi_{екол K}^t$ – фактичні значення ВВП на одного зайнятого, Індексу людського розвитку, Індексу навколишнього середовища країни K станом на рік t ;

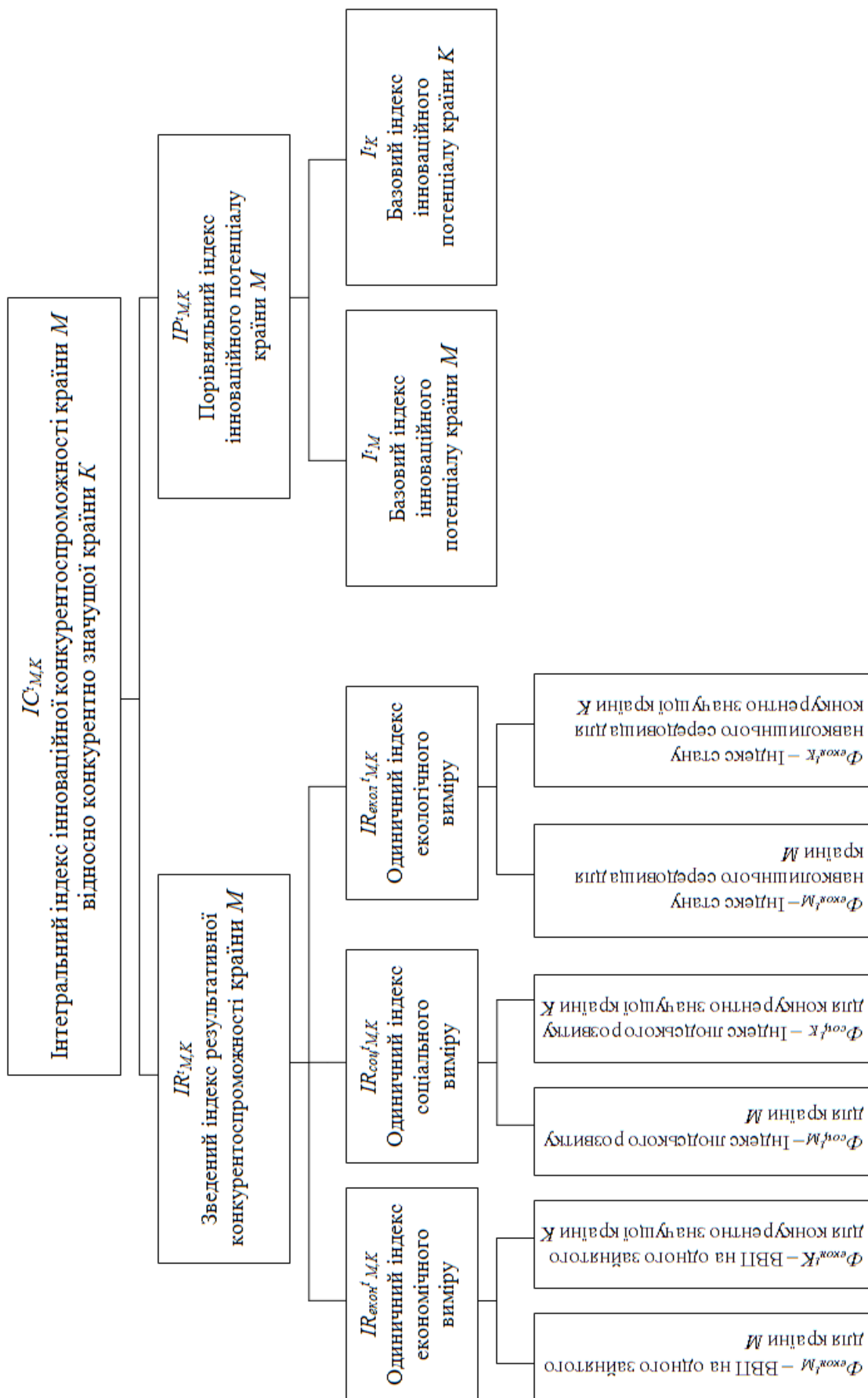

Рис. 1. Структура інтегрального індексу інноваційної конкурентоспроможності

$\Phi_{\text{екон } K}^t$, $\Phi_{\text{соц } K}^t$, $\Phi_{\text{екол } K}^t$ – середні значення ВВП на одного зайнятого, Індексу людського розвитку, Індексу навколишнього середовища конкурентно значущої групи країн K станом на рік t , розраховані як:

$$\Phi_{\text{екон } K}^t = (\Phi_{K1}^t + \Phi_{K2}^t + \dots + \Phi_{Kq}^t) / Q, \quad (7)$$

де: $\Phi_{\text{екон } K}^t$ – середні значення показників країн $K_1 \dots K_q$;

$\Phi_{K1}^t \dots \Phi_{Kq}^t$ – фактичні значення показників країн $K_1 \dots K_q$;

Q – кількість країн, які складають конкурентно-значущу групу K ;

2. Розрахунок зведеного індексу результативної конкурентоспроможності IR країни M здійснюється за формулою:

$$IR_{M,K}^t = (a_1 IR_{\text{екон } M,K}^t + a_2 IR_{\text{соц } M,K}^t + a_3 IR_{\text{екол } M,K}^t), \quad (8)$$

де: $IR_{M,K}^t$ – значення зведеного індексу результативної конкурентоспроможності країни M відносно конкурентно значущої країни K станом на рік t ;

a_1, a_2, a_3 – вагові коефіцієнти, $\sum a_i = 1$. Використано такі значення вагових коефіцієнтів: $a_1 = 0,25$; $a_2 = 0,5$; $a_3 = 0,25$.

3. Порівняльний індекс інноваційного потенціалу IP країни M визначається як відношення фактичного значення обраного для розрахунку індексу інноваційного потенціалу (в цьому дослідженні використано Глобальний індекс інновацій INSEAD) I_M^t країни M до фактичного значення індексу інноваційного потенціалу I_K^t конкурентно значущої країни K або до середнього значення індексів інноваційного потенціалу $I_{\text{сп } K}^t$ конкурентно значущої групи країн K . У разі використання конкурентно значущої країни K як бази для розрахунку індексу:

$$IP_{M,K}^t = I_M^t / I_K^t, \quad (9)$$

у разі використання конкурентно значущої групи країн K як бази для розрахунку індексу:

$$IP_{M,K}^t = I_M^t / I_{\text{сп } K}^t, \quad (10)$$

де: $IP_{M,K}^t$ – порівняльний індекс інноваційного потенціалу IP країни M відносно конкурентно значущої країни K станом на рік t ;

I_M^t – фактичне значення індексу інноваційного потенціалу країни M станом на рік t ;

I_K^t – фактичне значення індексу інноваційного потенціалу конкурентно значущої країни станом на рік t ;

$I_{\text{сп } K}^t$ – середнє значення індексу інноваційного потенціалу конкурентно значущої групи країн станом на рік t , розраховане як:

$$Icp_K^t = (I_{K1}^t + I_{K2}^t + \dots + I_{Kq}^t) / Q, \quad (11)$$

$I_{K1}^t \dots I_{Kq}^t$ – фактичні значення показників країн $K_1 \dots K_q$;

Q – кількість країн, які складають конкурентно значущу групу K .

4. Інтегральний індекс інноваційної конкурентоспроможності $IC_{M,K}^t$ країни M відносно країни K станом на рік t розрахований згідно з формулою (12) як середнє геометричне від зведеного індексу результативної конкурентоспроможності $IR_{M,K}^t$ (8), та порівняльного індексу інноваційного потенціалу $IP_{M,K}^t$ (10):

$$IC_{M,K}^t = \sqrt{R_{M,K}^t \cdot P_{M,K}^t}. \quad (12)$$

Якщо $IC_{M,K}^t > 1$, то конкурентоспроможність країни M вища за конкурентоспроможність країни K ; якщо $IC_{M,K}^t = 1$, то конкурентоспроможність країни M дорівнює конкурентоспроможності країни K ; якщо $IC_{M,K}^t < 1$, то конкурентоспроможність країни M нижча за конкурентоспроможність країни K .

Інноваційна конкурентоспроможність визначається:

- факторами, які піддаються контролю з боку уряду, органів державного регулювання та управління, суб'єктів господарювання країни M ;
- факторами, які визначають результати функціонування економіки та рівень інноваційного потенціалу конкурентно значущих країн K та, як правило, не піддаються впливу з боку країни M .

За наведеною методикою розраховано інтегральні індекси інноваційної конкурентоспроможності 16 країн, у т.ч «нових» членів ЄС, Білорусі, Російської Федерації, України (табл.1).

У якості бази, відносно якої розраховано інтегральні індекси інноваційної конкурентоспроможності, обрано групу країн, які приєдналися до ЄС у 2004–2013 рр. До складу цієї групи увійшли: Болгарія, Хорватія, Кіпр, Чеська Республіка, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія. Переважна більшість з них – країни Центральної та Східної Європи і Балтії, які протягом довгого часу мали економічні моделі, подібні до Білорусі, Російської Федерації, України, що обумовило їх визнання конкурентно значущими. Таким чином, інтегральні індекси інноваційної конкурентоспроможності для усіх країн, наведених у табл. 1, розраховано відносно середніх значень 13 країн-«нових» членів ЄС.

Таблиця 1. Інтегральний індекс інноваційної конкурентоспроможності ІС 2011-12 та його складові*

№	Країна	ВВП на одного зайнятого за ПКС, США дол.	Індекс людського розвитку	Індекс навколишнього середовища	Глобальний індекс інновацій INSEAD	Одиничний індекс економічного виміру ІР ^{екон}	Одиничний індекс соціального виміру ІР ^{соц}	Одиничний індекс екологічного виміру ІР ^{екол}	Порівняльний індекс інноваційного потенціалу ІР	Зведений індекс результативної конкурентоспроможності ІР	Інтегральний індекс інноваційної конкурентоспроможності ІС
1	Болгарія	26 921	0,782	56,3	41,33	0,558	0,941	0,937	0,915	0,844	0,879
2	Хорватія	51 427	0,805	64,2	41,95	1,066	0,969	1,068	0,929	1,018	0,973
3	Кіпр	61 424	0,848	57,2	49,32	1,273	1,020	0,952	1,092	1,066	1,079
4	Чеська Республіка	55 834	0,873	64,8	48,36	1,157	1,051	1,079	1,071	1,084	1,078
5	Естонія	43 235	0,846	56,1	50,60	0,896	1,018	0,934	1,121	0,967	1,041
6	Угорщина	47 385	0,831	57,1	46,93	0,982	1,000	0,951	1,039	0,983	1,011
7	Латвія	38 589	0,814	70,4	45,24	0,800	0,980	1,172	1,002	0,983	0,992
8	Литва	44 852	0,818	65,5	41,39	0,930	0,984	1,091	0,917	0,997	0,956
9	Мальта	62 550	0,847	48,5	51,79	1,296	1,019	0,808	1,147	1,036	1,090
10	Польща	49 033	0,821	63,5	40,12	1,016	0,988	1,057	0,889	1,012	0,948
11	Румунія	25 898	0,786	48,3	40,33	0,537	0,946	0,805	0,893	0,808	0,850
12	Словаччина	57 602	0,840	66,6	42,25	1,194	1,011	1,109	0,936	1,081	1,006
13	Словенія	62 474	0,892	62,3	47,32	1,295	1,073	1,037	1,048	1,120	1,083
14	Білорусь	33 088	0,793	53,9	34,62	0,686	0,954	0,897	0,767	0,873	0,818
15	Російська Федерація	37 070	0,788	45,4	37,20	0,768	0,948	0,757	0,824	0,855	0,840
16	Україна	17 000	0,740	46,3	35,78	0,352	0,890	0,771	0,792	0,726	0,759

*Розрахунок здійснено відносно середніх значень по країнах І-13.

Розраховано за даними: The Conference Board Total Economy Database 2013 [11];

Global Innovation Index 2013 [15]; Human Development Index 2012 [12];

Environmental Performance Index 2011 [13].

Отримані результати показали відставання Білорусі, Російської Федерації, України від усіх країн конкурентно значущої групи за рівнем інноваційної конкурентоспроможності. Найбільше відставання має Україна, найменше – Російська Федерація. За допомогою порівняльного аналізу економічної, соціальної та екологічної результативних складових виявлено, що Україна має нижчий серед усіх аналізованих країн рівень продуктивності праці та людського розвитку, за станом навколишнього середовища випереджає Російську Федерацію, а за рівнем інноваційного потенціалу Білорусь. У свою чергу, Білорусь і Російська Федерація випереджають за значенням зведеного індексу результативної конкурентоспроможності Болгарію і Румунію, але відстають від усіх країн ЄС за рівнем інноваційного потенціалу.

Серед «нових» країн ЄС можна виділити лідерів, у яких значення індексу $IC > 1$. Це – Кіпр, Чеська Республіка, Естонія, Угорщина, Мальта, Словаччина, Словенія. Значення індексу $IC < 1$ у Болгарії, Хорватії, Латвії, Литви, Польщі, Румунії.

Висновки. В сучасних умовах посилення глобальної нестабільності, загострення ризиків, обумовлених неконтрольованим технологічним розвитком, набуття конкуренцією нових форм виникає потреба в оновленні підходів до визначення змісту конкурентоспроможності країн та методів її оцінювання. Автором запропоновано концептуальний підхід до визначення змісту інноваційної конкурентоспроможності країн через порівняння економічної, соціальної, екологічної результативних складових розвитку, та рівня інноваційного потенціалу з відповідними показниками конкурентно значущих країн. Розроблено методику розрахунку інтегрального індексу інноваційної конкурентоспроможності країн. З використанням авторської методики визначено рівні інноваційної конкурентоспроможності Білорусі, Російської Федерації, України відносно конкурентно значущих країн-«нових» членів ЄС, виявлено відставання України за рівнем інноваційної конкурентоспроможності. Серед країн-«нових» членів ЄС виявлено лідерів та аутсайдерів за рівнем інноваційної конкурентоспроможності. Предметом подальших досліджень має стати аналіз динаміки інноваційної конкурентоспроможності країн у часі, виявлення конкурентних відставань України та розробка стратегічних заходів з підвищення інноваційної конкурентоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Esser K. Systemic Competitiveness: new Governance Patterns for Industrial Development / K. Esser, W. Hillebrand, D. Messner, J. Meyer-Stamer. – London: Published by Frank Cass, 1996. – 172 p.
2. Алещенко В. В. Теоретико-методологические вопросы конкурентоспособности экономической системы / В. В. Алещенко // Маркетинг в России и за рубежом. – 2005. – №1. – С. 106–112.
3. Богомолова И. П. Анализ формирования категории конкурентоспособность, как фактора рыночного превосходства экономических объектов / И. П. Богомолова, Е. В. Хохлов // Маркетинг в России и за рубежом. – 2005. – №1. – С. 113–119.
4. Жаліло Я. А. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк, Я. В. Белінська та ін.; за ред. Я. А. Жаліла. – К.: Знання, 2005. – 388 с.
5. Assessing the Sustainable Competitiveness of Nations / The Global Competitiveness Report 2012–2013: World Economic Forum. – 2012. – 545 p.
6. Анохин П. К. Принципиальные вопросы общей теории функциональных систем / П. К. Анохин // Принципы системной организации функций. – М., 1973. – С. 17–62
7. Меерович М. И. Законы развития искусственных систем / М. И. Меерович, Л. И. Шрагина // Успехи современного естествознания. – 2004. – №5. – Прил. №1. – С. 241–243.
8. The Global Competitiveness Report 2011–2012. World Economic Forum. – Geneva: World Economic Forum, 2012. – 544 p.
9. Тараненко І. В. Методологія системного дослідження конкурентоспроможності / І. В. Тараненко // Академічний огляд: Економіка та підприємництво. – 2008. – №2. – С. 12–23.
10. World Development Indicators 2013: [Електронний ресурс]. / World Bank, 2013. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators>.
11. The Conference Board Total Economy Database 2013: [Електронний ресурс] / The Conference Board. – Режим доступу: <http://www.conference-board.org/data/economydatabase/>.
12. Human Development Reports: [Електронний ресурс] / UNDP. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/statistics/>.
13. Environmental Performance Index: [Електронний ресурс] / Yale University – Режим доступу: <http://epi.yale.edu/>.
14. Аналіз сталого розвитку - глобальний і регіональний контексти: монографія / Міжнар. рада з науки (ICSU) [та ін.]; наук. кер. М. З. Згуровський. — К.: НТУУ «КПІ», 2010. — Ч. 1. Глобальний аналіз якості та безпеки життя людей. — 252 с.
15. Global Innovation Index 2013: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=GII-Home>.